

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Bakalářská práce

2009

Peter Baštek

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Politický systém v ČR a SR

Peter Baštek

Bakalářská práce

2009

Prehlasujem:

Túto prácu som vypracoval samostatne. Všetky literárne pramene a informácie, ktoré som v práci využil, sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Bol som zoznámení s tým, že na moju prácu sa vzťahujú práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, hlavne skutočnosť, že Univerzita Pardubice má právo na uzatvorenie licenčnej zmluvy o využití tejto práce ako školného diela podľa § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tým, že pokiaľ dôjde k užitiu tejto práce mnou alebo bude poskytnutá licencia o užití inému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávnená odo mňa požadovať primeraný príspevok na úhradu nákladov, ktoré na vytvorenie diela vynaložila, a to podľa okolností až do ich skutočnej výšky.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v Univerzitnej knižnici.

V Pardubiciach dňa 29.4.2009

Peter Baštek

Pod'akovanie:

Na tomto mieste sa chcem podakovať predovšetkým svojmu odbornému konzultantovi pánovi PhDr. Milošovi Charburskému, CSc. za jeho hodnotné pripomienky a rady k vypracovaniu bakalárskej práce a v neposlednom rade za návrhy a emialy, ktoré ma motivovali k ďalšiemu písaniu.

Abstrakt

Bakalárska práca na tému Politický systém v Českej a Slovenskej republike v rokoch 1993 až 2009 sa zameriava v dvoch častiach na teoretické vymedzenie problematiky, vývoj, systém a zmeny v politickom prostredí.

V prvej časti sa zameriavam na teoretické vymedzenie pojmov a záväzne monitorujem vývoj až po súčasné zloženie politického systému v Českej a Slovenskej republike.

V druhej časti analyzujem jedno/dvoj komorový systém v parlamente, pričom sa snažím navrhnúť vhodné riešenie.

KLÍČOVÉ SLOVÁ:

Politický systém , jedno/dvoj komorový systém v parlamente, prezident, volebné výsledky

TITLE:

Political Systems in the Czech and Slovak Republics

Abstract

Bachelor thesis on the topic: Political Systems in the Czech and Slovak Republics during the years 1993-2009, with a focus on three areas: evolution, system and changes in the political environment.

In the first part I concentrate on the theoretical concept specification and then I monitor the development of the political system in the Czech and Slovak republics up to the present day.

In the second part I analyze the one/two chamber system in Parliament, where I try to suggest appropriate solutions.

KEY WORDS

election returns, one/two chamber system in Parliament, president, election returns

Obsah:

Úvod	9
1 Porovnanie politického systému v SR a ČR.....	10
1.1 Zákonomodárna moc, právomoci parlamentu	10
1.1.1 Vývoj volebných výsledkov v ČR.....	11
1.1.2 Vývoj volebných výsledkov v SR	13
1.1.3 Vývoj účasti oprávnených voličov na voľbách v ČR a SR a výsledkov vybraných politických strán a hnutí.....	14
1.2 Výkonná moc.....	19
1.2.1 Výkonná moc v ČR	20
1.2.2 Výkonná moc v SR.....	21
1.2.3 Prezidenti ČR a SR.....	22
1.2.3.1 Prezidentské voľby Slovenskej republiky 2009	25
1.2.3.2 Právomoci prezidenta v ČR a SR	26
2 Úvaha na jedno/dvoj komorový parlament.	27
Záver:.....	30
Pramene a literatúra:	31
Prílohy: Tabuľky, grafy volebných výsledkov	33

Tabuľka 1 Prezidentské voľby SR 2009 - 1. kolo	25
Tabuľka 2 Prezidentské voľby SR 2009 - 2. kolo	25
Tabuľka 3 Voľby do PS ČR 1992	33
Tabuľka 4 Voľby do PS ČR 1996	33
Tabuľka 5 Voľby do PS ČR 1998	34
Tabuľka 6 Voľby do PS ČR 2002	34
Tabuľka 7 Voľby do PS ČR 2006	35
Tabuľka 8 Voľby do Senátu ČR 2006.....	35
Tabuľka 9 Voľby do Parlamentu SR 1992.....	36
Tabuľka 10 Voľby do Parlamentu SR 1994.....	37
Tabuľka 11 Voľby do Parlamentu SR 1998.....	38
Tabuľka 12 Voľby do Parlamentu SR 2002.....	39
Tabuľka 13 Voľby do Parlamentu SR 2006.....	40
Tabuľka 14 Účasť oprávnených voličov na voľbách v rokoch 1998 - 2006.....	41
Tabuľka 15 Vývoj výsledkov politických strán v ČR.....	41
Tabuľka 16 Vývoj výsledkov politických strán v SR	41

Obrázok 1 Účasť oprávnených voličov v rokoch 1998 - 2006.....	15
Obrázok 2 Vývoj výsledkov politických strán v ČR.....	17
Obrázok 3 Vývoj výsledkov politických strán v SR	18
Obrázok 4 Prezidentské voľby SR 2009 - 1. kolo	25
Obrázok 5 Prezidentské voľby SR 2009 - 2. kolo	25
Obrázok 6 Voľby do Parlamentu SR 1994.....	37
Obrázok 7 Voľby do Parlamentu SR 1998.....	38
Obrázok 8 Voľby do Parlamentu SR 2002.....	39
Obrázok 9 Voľby do Parlamentu SR 2006.....	40

Úvod

Cieľom mojej bakalárskej práce je popisná analýza historického vývoja po rozdelení Československej federatívnej republiky v roku 1993 na Českú a Slovenskú republiku až po súčasný stav politického systému v oboch krajinách.

V primeranom rozsahu sa budem venovať výsledkom volieb do Parlamentu v Slovenskej republike a Poslaneckej snemovne v Českej republike v rokoch 1993 až 2009.

V druhej časti by som chcel po dôkladnom zmonitorovaní rozboru a zloženia vnútornej, politickej a ekonomickej situácie ponúknuť alternatívne riešenie a prípadnú zmenu v čo najúčelovejší a najefektívnejší politický systém republiky.

1 Porovnanie politického systému v SR a ČR

1.1 Zákonodárna moc, právomoci parlamentu

Parlament je tvorený v jednokomorovom systéme z Národnej rady (Slovenská republika) a v dvojkomorovom systéme je to Poslanecká snemovna a senát (Česká republika). Pramene nájdeme v druhej hlave ústavy - moc zákonodárna. Hlavným cieľom je určiť normy správania, najvyšším článkom tejto moci je parlament. „Zákonodarná moc je druh štátnej moci, ktorý sa realizuje prijímaním a vydávaním ústavy a zákonov“¹. Do pôsobnosti patrí: prijímanie, zmeny, dopĺňanie a uznávanie sa na ústave, ústavných zákonoch a ostatných zákonoch, ako aj kontrolovať, ako sa dodržiavajú, rozhodovať o návrhu na vyhlásenie referenda, schvaľovanie štátneho rozpočtu, schvaľovanie programu vlády, ratifikovanie medzinárodných politických zmlúv, s medzinárodnými zmluvami vojenskej povahy, s medzinárodnými zmluvami, s medzinárodnými hospodárskymi zmluvami všeobecnej povahy, zriaďovať zákonom ministerstvá a ostatné orgány štátnej správy, posudzovanie činnosti vlády, menovanie sudcov, preverovať jeho plnenie a schvaľovať štátny záverečný účet, rokovať o základných otázkach vnútornej, medzinárodnej, hospodárskej, sociálnej a inej politiky, a v neposlednom rade v niektorých krajinách parlament volí prezidenta republiky (Taliansko, Nemecko, Česká republika).

---

¹ http://sk.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1konodarn%C3%A1_moc

1.1.1 Vývoj volebných výsledkov v ČR

Parlament v Českej republike tvoria 2 komory, tkz. dvojkomorový systém. Prvá komora je Poslanecká snemovna v počte 200 poslancov volených na štvorročné obdobie na základe pomerného (proporcionálneho) volebného systému s uzavieracou klauzulou stanovujúcu, že subjekty, ktoré v parlamentných voľbách získajú menší percentuálny podiel hlasov, ako je stanovené – napr. 5% nie sú zastúpené v zastupiteľskom orgáne. Za stanovených podmienok môže byť obdobie skrátené a konajú sa potom predčasné voľby. Pomerný systém volieb do PS prebieha vo volebných krajoch, tj. na území stávajúcich krajov a hlavného mesta Praha . Volebné výsledky do Českej národnej rady a Poslaneckej snemovne Českej republiky:

5. a 6. jún 1992 – 42 politických strán a hnutí, víťaznú koalíciu strán tvorilo: ODS, KDS, KDU – ČSL a ODA, hlasovania sa zúčastnilo 85,08 % oprávnených voličov, z nich 98,44 % (6 473 250) hlasovalo platne.

31. mája a 1. júna 1996 - 20 politických strán a hnutí, zvíťazila ODS na čele s Václavom Klausom, zostavená menšinová vláda spoločne s KDU – ČSL a ODA, hlasovania sa zúčastnilo 76,41 % oprávnených voličov, z nich 99,39 % (6 059 215) hlasovalo platne.

19. a 20. júna 1998 – 18 politických strán a hnutí, v týchto predčasných voľbách zvíťazila ČSSD pod vedením Miloša Zemana, ktorý bol nútený zostavovať menšinovú vládu s podporou od ODS garantovanou tz. Opozičnou zmluvou, hlasovania sa zúčastnilo 74,03 % oprávnených voličov, z nich 99,58 % (5 969 505) hlasovalo regulérne.

14. a 15. júna 2002 - 22 politických strán a hnutí, víťazstvo obhájilo ČSSD s Vladimírom Špidlom a s nepatrnou väčšinou zostavil vládu s KDU – ČSL a US-DEU, hlasovalo 58 % oprávnených voličov, z nich 99,56 % (4 768 006) hlasovalo správne.

2. a 3. júna 2006 – 26 politických strán a hnutí, vyhrala ODS , spolu s KDU – ČSL a SZ proti ČSSD a KSČM s následným volebným patom, kde oba bloky získaly po 100 poslancoch v Poslaneckej Snemovni, pretrvávajúce bezvládie trvalo do januára 2007. Vlády sa ujalo ODS s KDU – ČSL a US DEU. Hlasovalo 64,47% oprávnených voličov. Opozičná ČSSD sa pokúsila 5 krát prejaviť nedôveru vláde: 20.6.2007, 5.12.2007, 30.4.2008, 22.10.2008 a 24.3.2009. Posledný pokus bol úspešný.

Senát České republiky je druhá komora, která sa skladá z 81 senátorov so šestočným mandátom. Volební sú väčšinovým systémom. Každé dva roky 1/3 senátorov. Senát má ústavou stanovené špecifické právomoci: návrhy z poslaneckej snemovne môže schváliť a návrh zákona ide k prezidentovi, zamietnuť – návrh sa vracia späť do Snemovne, vrátiť s pozmeňovacími návrhmi do Snemovne alebo nevyjadriť sa – pokiaľ by sa Senát do 30 dní nevyjadril k návrhu zákona, je zákon prijatý. Ďalej môže podať na prezidenta žalobu za velezradu, na návrh Senátu menuje prezident predsedu a inšpektorov Úradu na ochranu osobných údajov, vracia Poslaneckej snemovni návrhy zákonov, avšak nemá právo veta s konečnou platnosťou.

Posledné voľby do Senátu ČR sa konali – prvé kolo 20. a 21. októbra 2006, kde boli najúspešnejší ODS, v druhom kole 27. a 28. októbra získali strany nasledujúce mandáty: ODS – 14, ČSSD – 7, KDU – ČSL – 4, a ostatné tri miesta si rozdelili SOS, NSK a KSČM. Hlasovalo v prvom kole 42,1% a v druhom hlasovaní klesla na 20,7 %.

Voľby do Senátu v roku 2004 prebiehali – prvé kolo 5. a 6. novembra 2004, druhé kolo o týždeň neskôr (12. a 13. novembra 2004), kde ODS získalo 19 miest (z toho 1 miesto už v prvom kole), KDU – ČSL 3, a po jednom hlase získali – KSČM, NEZ, SNK, ED, USDEUODA a SZ. Volebná účasť bola v prvom kole 28,97 %, v druhom 18,41 %.

Senátne voľby 2002 boli v 25. a 26. októbra, kde na Znojensku zvíťazil Vladimír Železný, druhé kolo 1. a 2. novembra – ODS uspelo v 9, ČSSD v 7 mandátoch, ďalšie mandáty získali KDU – ČSL, nezávislí. Zúčastnených vo voľbách činilo 32,5 % voličov.

1.1.2 Vývoj volebných výsledkov v SR

Jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom Slovenskej republiky je Národná rada Slovenskej republiky – NR SR. Funguje tu tkz. jednokomorový systém.

Národná rada Slovenskej republiky má 150 poslancov. Poslanci sú volení na štvorročné obdobie. Poslanci sú volení vo všeobecných, rovných, priamych voľbách s tajným hlasovaním. Poslancom môže byť občan, ktorý má volebné právo, dosiahol vek 21 rokov a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Funkcia poslanca je nezlučiteľná s výkonom funkcie sudcu, prokurátora, verejného ochrancu práv, príslušníka ozbrojených síl, príslušníka ozbrojeného zboru a poslanca Európskeho parlamentu. Predsedu Národnej rady Slovenskej republiky volí a odvoláva v tajnom hlasovaní Národná rada Slovenskej republiky nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých poslancov. Predseda je zodpovedný len Národnej rade Slovenskej republiky.

17. júna 2006 sa na Slovensku uskutočnili predčasné parlamentné voľby. Nastali tri významné zmeny oproti minulosti a to: mohli voliť aj slovenskí občania v zahraničí poslaním hlasovacieho lístku poštou, politické subjekty, zúčastnené vo voľbách splatili kauciu 500 tisíc korún, ktoré boli navrátené, ak získali alespoň 2 % hlasov a parlamentné voľby trvali len jeden deň. Volieb sa celkom zúčastnilo 21 politických strán a hnutí. Vo voľbách sa zúčastnilo 54,67 percent oprávnených voličov. Z víťazstva sa tešilo SMER – SD, ktoré spolu a ĽS-HZDS a SNS vytvorilo vládu.

Na parlamentných voľbách dňa 20. a 21. septembra 2002 sa uchádzalo 25 strán a hnutí o hlasy voličov, ktorých prišlo 70,0 %. Zaujímavosťou je, že víťazná strana HZDS nedokázala zostaviť vládu, a moc prevzala koalícia pozostávajúca z SDKÚ, SMK, KDH a ANO.

V poradí druhé parlamentné voľby sa konali 25. a 26. septembra 1998, na ktorých sa zúčastnilo 84% oprávnených voličov. Na prvých dvoch priečkach sa objavilo HZDS (27,00%) pred SDKÚ (26,33%). Do parlamentu sa dostali ešte strany – SDL, SMK, SNS a SOP.

Prvé parlamentné voľby sa konali 30. septembra a 1. októbra 1994. Suverénne a s prehľadom vyhrala strana HZDS s 34,96% počtom hlasov.

5. a 6. júna 1992 prebehli na Slovensku voľby do Slovenskej národnej rady, s víťaznou stranou HZDS (37,26%), ďalšie miesta v parlamente si zabezpečili SDL, KDH, SNS a MKM – EGY.

1.1.3 Vývoj účasti oprávnených voličov na voľbách v ČR a SR a výsledkov vybraných politických strán a hnutí

Voľby sú najdôležitejším demokratickým spôsobom výberu do úradu a funkcií, ktoré slúžia k reprezentácii (zastupovaní) ľudí. Voľby garantujú základné demokratické princípy: demokratickú kontrolu, všeobecnú účasť, politickú rovnosť a väčšinovú vládu.

Pojem „politický systém“ sa objavuje v 50. rokoch 20. storočia ako výsledok aplikácie systémového prístupu na politiku: „Politický systém sú interakcie, prostredníctvom nich sa v spoločnosti autoritatívne rozdeľujú hodnoty“²,

„Politický systém je dynamická sústava vykonávajúca systém integračnej a adaptačnej funkcie prostredníctvom použitia alebo hrozby použitia viac-menej zákonného násillia“³,

„Politický systém je relatívne dialektická (trvale sa reprodukuje) jednota väzieb a závislostí, ku ktorým dochádza medzi ľuďmi, sociálnymi skupinami a spoločenskými inštitúciami v procese tvorby, uplatňovania a kontroly politiky“⁴.

Okrem termínu politický systém sa začal, počínajúc 50. rokmi, používať i pojem „politický proces“, ktorý bol uplatnený pre zachytenie dynamiky zmeny vzťahov buď vo vnútri systému alebo zmeny politického systému ako takého.

Politický proces slúži ako syntetizujúci, zhrnujúci pojem pre zachytenie vývoja zmeny, ku ktorým dochádza vo vnútri politického systému (pri užšom vymedzení pojmu), alebo zahrnuje i zmeny samotného politického systému (pri širšom vymedzení pojmu).

Záujem o politickú situáciu na Slovensku za posledné roky má klesajúcu tendenciu. K volebným urnám prichádza rok od roku stále menej a menej voličov, pričom vo voľbách do Parlamentu SR prišlo v roku 1998 84,00 % oprávnených voličov, v roku 2006 to už bolo len 54,60 % oprávnených voličov.

V Českej republike je tendencia veľmi podobná, klesajúci trend v účasti voľbách do Poslaneckej snemovne od roku 1994, kde volilo 76,41 % oprávnených voličov až po rok 2002, ktorých sa zúčastnilo 58 % oprávnených voličov, sa obrátil až na rok 2006, ku ktorým prišlo 64,47 % oprávnených voličov.

V porovnaní volebnej účasti v Slovenskej a Českej republike je možné vidieť rovnako klesajúcu tendenciu. Pokles voličov treba hľadať v strate záujmu občanov o politiku,

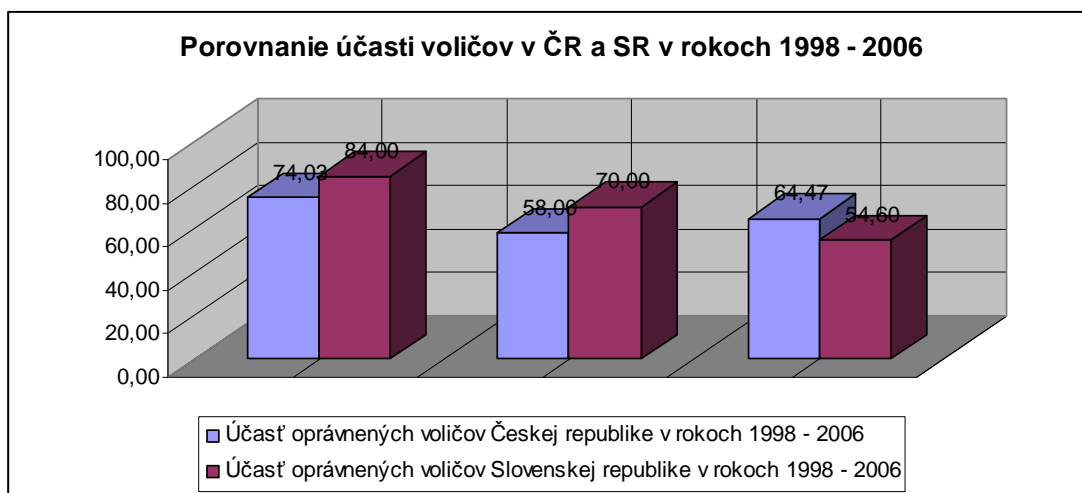
---

² Easton, D.: *System Analysis of Political Life*. NY 1995

³ Adamová, K., Krížovský, L. *Politologie*. Svoboda, Praha 1992, s.126

⁴ Adamová, K., Krížovský, L.: *Politologie*. Codex, Praha 1997, s. 213

odcestovanosť v čase volieb a častými škandálmi na politickej scéne, ktoré spôsobilo v priemere pokles účasti občanov vo voľbách do Parlamentu (SR)/ Poslaneckej snemovne (ČR) z 80 % účasti voličov tesne nad hranicu 50 % oprávnených voličov.

Obrázok 1 Účast' oprávnených voličov v rokoch 1998 - 2006

Jednou z možností je inšpirácia z USA, VB, Švajčiarska, Holandska, kde voliči môžu hlasovať elektronicky. Estónsko sa stalo prvou krajinou na svete, ktorá umožnila svojim voličom odovzdať politický hlas do parlamentných volieb prostredníctvom internetu. V dňoch 26. až 28. februára bolo možné túto novinku využiť. Klasické hlasovanie bolo naplánované na 4. marca. Celkovo sa vo voľbách zúčastnilo 61 % oprávnených voličov, a každý dvanásť prostredníctvom internetu.⁵

Ministerstvo vnútra ČR začne tento rok spoločne s Českým štatistickým úradom (ČSÚ) pripravovať systém elektronických volieb. Práca projektového tímu by mala byť dokončená do konca roku 2009. Minister vnútra Ivan Langer a predseda ČSÚ Jan Fischer 7.4.2008 v Hradci Králové podpísali memorandum o príprave koncepcie, testovania a realizácie systému elektronických volieb. O tom, či sa v Českej republike elektronické hlasovanie uskutoční budú musieť rozhodnúť zákonodárci. Podľa Fishera by sa prvými českými elektronickými voľbami mohli stať snemovné voľby v roku 2014.⁶

ČTK námestok ministerstva vnútra Zdeněk Zajíček: „My bychom rádi na konci roku 2009 měli jak odzkoušenou technologii, především z hlediska potřebného zabezpečení, tak zpracovanou legislativu, aby se tento systém mohl rozběhnout“.

Nespornou výhodou je rýchlosť a bezchybnosť vyhodnotenia, menšie finančné náklady, priblíženie voličov k politikom, možnosť ľahších referendií, v neposlednom rade

⁵ http://www.itnews.sk/buxus_dev/generate_page.php?page_id=47488

⁶ http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/index_view.php?id=306185

pre voličov žiadne uzatváracie hodiny ako vo volebných miestnostiach a pohodlie voliť priamo z domu, v časoch, kedy internet sa považuje za samozrejmosť. Na druhú stranu ako negatíva musíme brať v úvahu bezpečnosť hlasovania, vzhľadom na dnešné rozvíjajúce sa hackerstvo.⁷

Politické mítingy a rôzne akcie na podporu hlasovania vo voľbách, hlavne u mladej generácie. Treba prebudiť ideu a presvedčiť, že každý hlas má zmysel, pretože alarmujúca účasť oprávnených voličov býva hlavne v tejto vekovej generácii. Zaujímavé sú kampane na Slovensku s heslom: „Vidím, idem, volím - rozhodnem“!⁸

---

⁷ <http://www.lupa.cz/clanky/e-volby-jsou-v-cr-vzdalenou-budoucnosti/>

⁸ http://mesto.sk/prispevky_velke/nitra/vpiatichmestachka1031135880.phtml

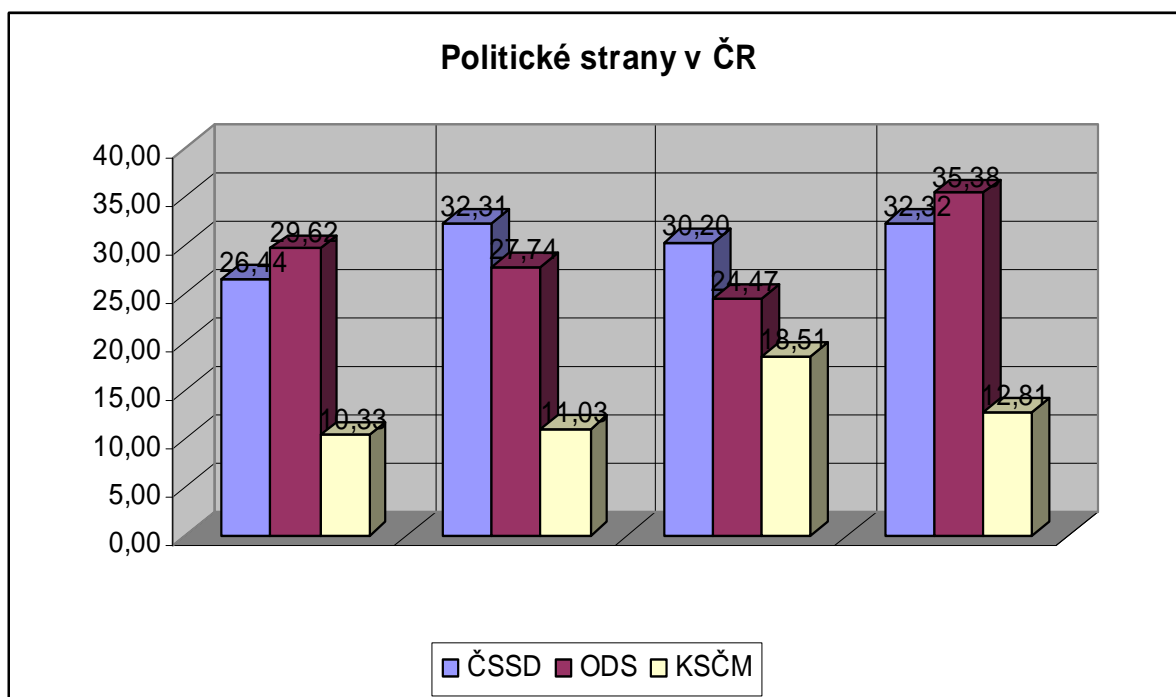
Vybrané politické strany a hnutia:

Česká republika:

ČSSD – politická strana usilujúca o uplatnenie princípov slobody, demokracie, sociálnej spravodlivosti, rovných príležitostí, solidarity a zodpovednosti za udržateľný rozvoj cestou parlamentnou a priamej demokracie. ČSSD je ako súčasť medzinarodného spoločenstva socialne demokratických a socialistických politických strán členom Európskej strany sociálne demokratickej a Socialistickej internacionály.

ODS – sa deklaruje ako liberálne konzervatívna strana s modernou európskou štruktúrou, naväzujúca na tradičné európske kresťanské civilizácie, na humanitné a demokratické tradície prvej republiky a na skúsenosti súčasných západných demokracií. Od počiatku svojej existencie patrí medzi najvýznamnejšie pravicové strany v celom postkomunistickom bloku.

KSČM – sa hlási k hodnotám a tradíciám pokrokového ľavicového hnutia doma i v zahraničí. Usiluje o postavenie modernej a aktívnej ľavicovej strany v súčasnej spoločnosti. Snaží sa hájiť záujmy prostých občanov, ktorí svojou prácou vytvárajú duchovné i materiálne hodnoty. Pre zlepšenie životných podmienok ľudí a celkovej situácie v spoločnosti považuje KSČM za potrebnú serióznu spoluprácu s odbormi, záujmovými organizáciami, občianskymi iniciatívami a združeniami.

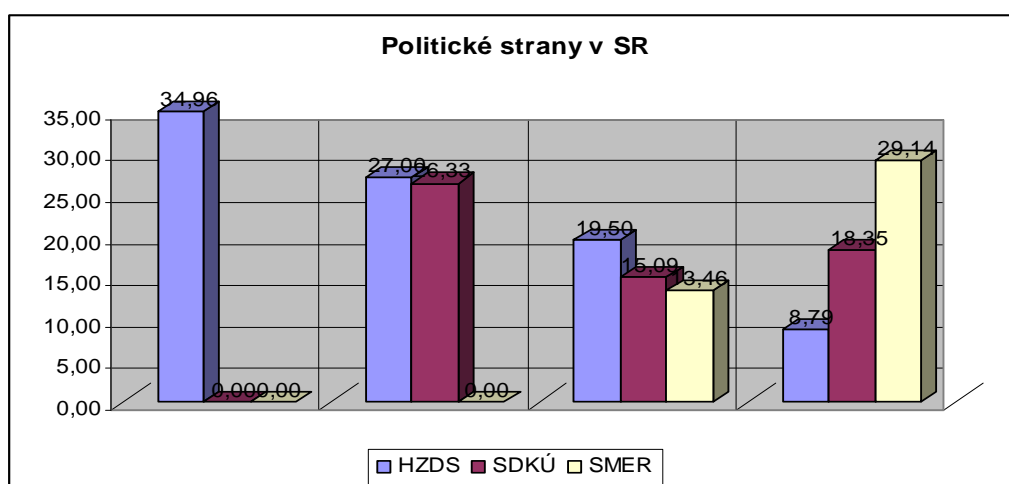
Obrázok 2 Vývoj výsledkov politických strán v ČR

Slovenská republika:

HZDS - Ľudová strana - Hnutie za demokratické Slovensko /ĽS - HZDS/ je ľudovou politickou stranou typu masových strán. Vznikla z ľudových hnutí proti totalite, za demokraciu a slobodu.. Cieľom je vyjadrovať záujem všetkých ľudí na Slovensku bez ohľadu na pohlavie, etnické, náboženské, rasové, sociálne a iné rozdiely a pomáhať pri ich podpore a spolupráci rovnako ako boju s intoleranciou, násilím, politickým extrémizmom.⁹

SDKÚ - Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana je politickou stranou usilujúcou sa o politickú spoluprácu ľudí dobrej vôle, predovšetkým kresťanských demokratov a liberálov. Vo svojej činnosti sa usiluje o demokratické usporiadanie verejného života na Slovensku. Vychádza pritom z humanistických ideálov, z kresťanskej zodpovednosti za život a z demokratického presvedčenia o práve každého jednotlivca spoluurčovať jeho usporiadanie.¹⁰

SMER -. presadzuje princípy slobody, demokracie, rovnosti, sociálnej spravodlivosti, solidarity a environmentálnej zodpovednosti prostredníctvom parlamentnej a priamej demokracie. Pôsobí v rámci politického systému Slovenskej republiky i Európskej únie a hlási sa k myšlienkam a základným programovým cieľom Socialistickej internacionály a Strany európskych socialistov. Strana svoje všeobecné ciele konkretizuje v programových dokumentoch. Predseda Róbert Fico: „Krajina nepotrebuje ľavicu alebo pravicu, ale stabilitu a poriadok!“¹¹

Obrázok 3 Vývoj výsledkov politických strán v SR

⁹ <http://www.hzds.sk/?mod=clanky&par=strana---o-nas&menu=11>

¹⁰ www.sdkuonline.sk

¹¹ <http://www.strana-smer.sk/index.php?id=profil>

1.2 Výkonná moc

Medzi orgány výkonnej moci môžeme podľa ústavy zaradiť: prezidenta republiky a vládu. Prezident republiky je hlavou štátu. Z výkonu svojej funkcie nie je nikomu odpovedný a nesmie byť stíhaný ani zadržaný. Volebné obdobie je spravidla 5 rokov. Hlavú štátu je možné voliť tromi spôsobmi, tj. priamo občanmi (Slovensko, Rakúsko, Francúzsko), voliteľmi (USA), parlamentom (Česká republika, Taliansko).

Prezident v prezidentskej republike – oddelenie štátnej moci – súdna, výkonná a zákonodarná. Prezident je hlavou moci výkonnej a väčšinou zároveň predsedom vlády. Je nezávislý na parlamente, súčasne však nemá žiadne právomoci vo vzťahu k parlamentu. Je volený priamo či nepriamo občanmi štátu. Prezidentská republika je rozšírenou formou v Severnej a Južnej Amerike.

Prezident v parlamentskej republike – je reprezentant a symbol štátu navonok. Jeho vnútroštátne právomoci sú obmedzované a často len formálne. Najdôležitejšia právomoc je rozpustiť parlament a vyhlásiť nové parlamentné voľby. Je volený väčšinou v parlamente, najrozšírenejšie v Európe.

Prezident v poloprezidentskej republike – má prvky oboch predchádzajúcich systémov. Prezident má právomoci k zákonodarnej moci. – právo veta k zákonom. Uplatnenie vo Francúzsku a Ruskej republike.

Prezident v nedemokratických systémoch – často svojvoľne zvolený, menovaný doživotným prezidentom (diktátor). Drží v rukách všetku moc.

Vláda je najvyšším orgánom výkonnej moci, štátnej správy, takže je nadriadeným orgánom ministerstvom a ostatným úradným a miestnym orgánom verejnej správy. Najvyšší orgán exekutívy je vláda. Je to vrcholný kolektívny orgán, ktorý vďaka výkonnej právomoci riadi a kontroluje štátny ako aj administratívni aparát. Vo vláde sú premiér, predseda vlády a ministri, ktorých do ich funkcie menuje prezident republiky. Medzi úlohy vlády radíme: uvádzať rozhodnutia parlamentu do života, prijímať programové vyhlásenia, vypracovať a predložiť parlamentu na schválenie programové vyhlásenia, pripravovať návrhy zákonov v súlade s programovým vyhlásením, starať sa o bezpečnosť občanov, vytvárať vhodné medzištátne prostriedky, vytvárať vhodné organizačné podmienky a najmä realizovať všetky občianske práva a slobody.

1.2.1 Výkonná moc v ČR

Vláda České republiky je ústředním exekutivním orgánem. Předsedou vlády je v současnosti Mirek Topolánek (ODS). V jeho vládě sú na základě koaliční zmluvy zastúpení: Občanská demokratická strana, Křesťanská a demokratická unie - Československá lidová strana a Strana zelených.

Úrad vlády ČR zaisťuje ústrednú agendu predsedu vlády a taktiež podmienky pre prácu odborných útvarov členov vlády, organizačne začlenených do jeho štruktúry (rady vlády a vládne výbory).

Vláda má v súčasnej dobe vedľa predsedu vlády 17 členov. Z toho jednu pozíciu zastáva predseda legislatívnej vlády a 14 ministrov, ktorí sú v čele konkrétneho ministerského rezortu a dvaja ministri zastávajúci funkciu bez portfólia. Ministri spravujú tieto rezorty:

1. Ministerstvo dopravy – Petr Bendl
2. Ministerstvo financí - Miroslav Kalousek
3. Ministerstvo kultúry – Václav Jehlička
4. Ministerstvo obrany – Vlasta Parkanová
5. Ministerstvo práce a sociálnych vecí – Petr Nečas
6. Ministerstvo pro miestny rozvoj – Cyril Svoboda
7. Ministerstvo priemyslu a obchodu – Martin Říman
8. Ministerstvo spravodlnosti – Jiří Pospíšil
9. Ministerstvo školstva, mládeže a tělovýchovy – Ondřej Liška
10. Ministerstvo vnútra – Ivan Langer
11. Ministerstvo zahraničia – Karel Schwarzenberg
12. Ministerstvo zdravotníctva – Daniela Filipiová
13. Ministerstvo poľnohospodárstva – Petr Gandalovič
14. Ministerstvo životného prostredia– Martin Bursík

1.2.2 Vykonná moc v SR

Vláda SR sa považuje za jeden vrcholný orgán. Vládu tvorí predseda, podpredsedovia a ministri. Predsedom vlády (v súčasnosti Robert Fico) môže byť každý občan SR, ktorý je voliteľný do NRSR. Predsedu vlády vymenúva a aj odvoláva prezident SR.

Momentálne zloženie vlády sa skladá z politických stran: SMER, ĽS – HZDS a SNS.

Ministerstvá a ministri Slovenskej republiky:

1. Ministerstvo financií - Ján Počiatek
2. Ministerstvo zahraničných vecí – Miroslav Lajčák
3. Ministerstvo hospodárstva - Ľubomír Jahnátek
4. Ministerstvo obrany – Jaroslav Baška
5. Ministerstvo životného prostredia – Ján Chrbet
6. Ministerstvo kultúry - Marek Maďarič
7. Ministerstvo zdravotníctva – Richard Raši
8. Ministerstvo pôdohospodárstva – Stanislav Becík
9. Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií – Ľubomír Vážny
10. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja – Marián Janušek
11. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny – Viera Tomanová
12. Ministerstvo spravodlnosti - Štefan Harabín
13. Ministerstvo vnútra - Robert Kaliňák
14. Ministerstvo školstva - Ján Mikolaj

V porovnaní s Českou republikou ma Slovenská republika rovnaký počet ministerstiev, a to 14. Pôsobnosť a zamerania ministerstiev sú totožné.

1.2.3 Prezidenti ČR a SR

Prezidentom Českej a Slovenskej republiky môže byť občan štátu, ktorý má pravo voliť, dosiahol veku 40 rokov a nebol odsúdený za vlastizradu. Funkcia prezidenta nemôže byť vykonávaná vo viac ako dvoch po sebe idúcich volebných obdobiach, aby bolo zaistené striedanie moci. Rozdiel je vo voľbe prezidenta.

V Českej republike sa volí na spoločnej schôdzi obidvoch komôr, Poslaneckej snemovne a Senátu, z kandidátov, ktorých navrhlo najmenej 10 poslancov alebo senátorov. Voľba prebieha v troch kolách: v prvom kole je k zvoleniu potreba nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov i nadpolovičnej väčšine všetkých senátorov. Pokiaľ nie je ani jeden z kandidátov zvolený, prebehne druhé kolo voľby, do ktorého postupuje kandidát, ktorý získal najvyšší počet hlasov v Senáte a kandidát, ktorý získal najvyšší počet hlasov v Poslaneckej snemovni. V druhom kole je k zvoleniu prezidenta potreba nadpolovičná väčšina prítomných poslancov a zároveň nadpolovičná väčšina prítomných senátorov. Pokiaľ by ani v druhom kole nebol nikto zvolený, prebehne s rovnakými kandidátmi tretie kolo, v ktorom stačí k zvoleniu nadpolovičná väčšina hlasov prítomných poslancov a senátorov (v súčte). Nebol by prezident republiky zvolený ani v treťom kole, konajú sa nové voľby.

Častý argument proti priamej voľbe prezidenta v Českej republike je tvrdenie, že je parlamentná republika. Podľa tohto tvrdenia by mal byť teda post prezidenta volený parlamentom. V opačnom prípade sa naskytuje otázka, či by nemal byť rozšírený rozsah právomocí prezidenta republiky.

Avšak, ak pozorne zrovnáme ústavné systémy, tak toto tvrdenie sa dá spochybníť. V parlamentných republikách Európy sú prezidenti volení priamo občanmi (Slovenská republika od roku 1999, Poľsko, Ukrajina, Rakúska republika či Írsko) a ich právomoci sú niekedy slabšie ako v Českej republike. Vo Francúzsku generál Charles de Gaulle zaviedol silné postavenie prezidenta v roku 1958. O sedem rokov neskôr bola prijatá priama voľba prezidenta a bez akejkoľvek zmeny jeho právomoci. V tomto prípade vidíme, že zo zavedením priamej voľby nemusíme meniť právomoci prezidenta.

Dôvody pre zavedenie priamej voľby môžu byť na jednej strane ekonomické (možné zníženie nákladov na voľby) a na druhej (prezidentské voľby v USA v roku 2000, kde republikáni G. W. Bushe získali menej hlasov voličov, ale viac voliteľov ako demokrati.

Volitelia sú volení za jednotlivé štáty väčšinovým spôsobom. Preto tesné víťazstvo republikánov na Floride viedlo k tomu, že získali všetky hlasy za Floridu).

Nový prezident republiky skladá sľub do rúk predsedu Poslaneckej snemovne na spoločnej schôdzi oboch komôr. Tento sľub znie: "Slibuji vernost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.". Odo dňa zloženia sľubu začína 5 ročné volebné prezidentské obdobie.

Súčasným prezidentom Českej republiky je Václav Klaus, ktorý bol zvolený 28.februára 2003 a vykonáva funkciu v druhom volebnom období po sebe. Predtým zastával okrem iného funkcie ministra financií a predsedu vlády.

Prezidenti ČR:

2.februára 1993 - 2. februára 1998 - Václav Havel

2. februára 1998 - 7.marec 2003 - Václav Havel

7.marec 2003 – Václav Klaus (dve volebné obdobia)

Hlavou Slovenskej republiky je prezident. Prezident reprezentuje Slovenskú republiku navonok i dovnútra a svojím rozhodovaním zabezpečuje riadny chod ústavných orgánov. V Slovenskej republike volia prezidenta občania v priamych voľbách tajným hlasovaním na päť rokov. Právo voliť prezidenta majú občania,

Právo voliť prezidenta má občan Slovenskej republiky, ktorý v deň voľby dovŕšil 18 rokov veku a zdržiava sa v deň voľby na území Slovenskej republiky (Zákon č. 46/1999 Z. z. o spôsobe voľby prezidenta Slovenskej republiky, o ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní a o doplnení niektorých ďalších zákonov). Narozdiel od občanov Českej republiky, nemôžu slovenskí občania voliť na ambasádach zo zahraničia alebo korešpondenčným spôsobom. Ďalším novým trendom je korešpondenčná voľba vopred, uplatňuje sa napríklad vo Fínsku, kde vďaka tomuto inštitútu nie sú ľudia nútení voliť len počas volebného dňa

Kandidáta na prezidenta navrhuje najmenej 15 poslancov NRSR alebo aspoň 15 000 občanov, na základe petície. Návrh sa musí odovzdať predsedovi NRSR najneskôr 21 dní od vyhlásenia volieb. Za prezidenta je zvolený kandidát, ktorý získa nadpolovičnú väčšinu platných hlasov oprávnených voličov. Ak ani jeden kandidát nezíska potrebnú väčšinu, koná sa do 14 dní druhé kolo volieb. Do druhého kola postupujú dvaja kandidáti, ktorí získali v prvom kole najvyšší počet hlasov.

Prezident skladá pred Národnou radou Slovenskej republiky do rúk predsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky tento sľub: "Sľubujem na svoju česť a svedomie vernosť Slovenskej republike. Budem dbať o blaho slovenského národa, národnostných menšín a etnických skupín žijúcich v Slovenskej republike. Svoje povinnosti budem vykonávať v záujme občanov a zachovávať i obhajovať ústavu a ostatné zákony."

Prezidenti SR:

2. marec 1993 – 2. marec 1998 - Michal Kováč

15. jún 1999 – 14. jún 2004 - Rudolf Schuster

15. jún 2004 – Ivan Gašparovič (dve volebné obdobia)

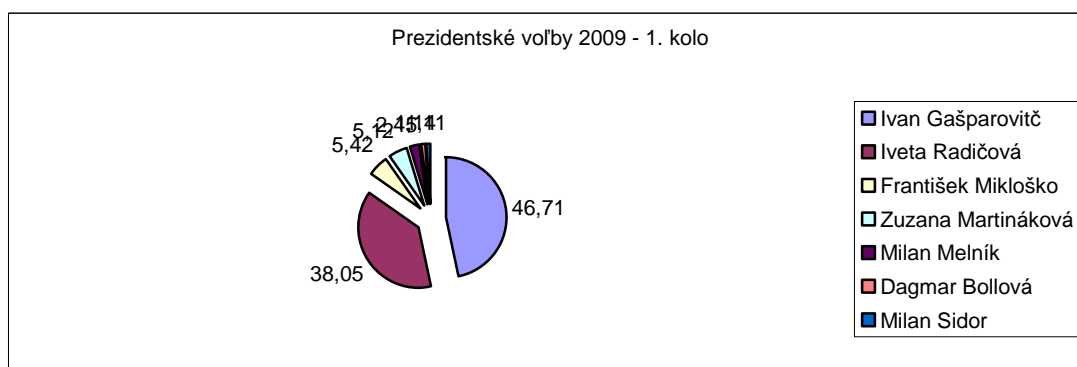

1.2.3.1 Prezidentské voľby Slovenskej republiky 2009

Predseda NR SR svojim rozhodnutím č. 1/2009 Z. z. zo dňa 8. januára 2009 vyhlásil voľbu prezidenta Slovenskej republiky a za deň voľby určil sobotu 21. marca 2009. Ak ani jeden z kandidátov na prezidenta SR nezíska nadpolovičnú väčšinu platných hlasov oprávnených

Prezidentské voľby 2009 - 1. kolo	
Ivan Gašparovič	46,71
Iveta Radičová	38,05
František Mikloško	5,42
Zuzana Martináková	5,12
Milan Melník	2,45
Dagmar Bollová	1,14
Milan Sidor	1,11

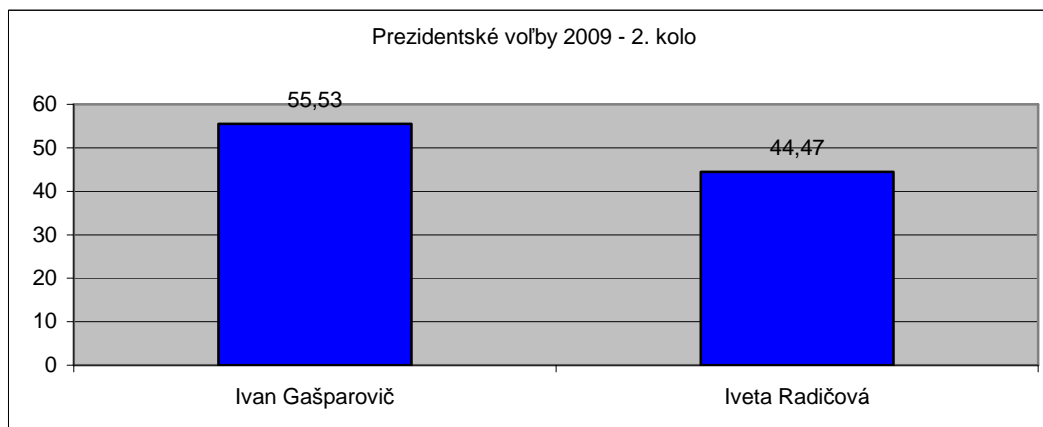
Tabuľka 1 Prezidentské voľby SR 2009 - 1. kolo

Obrázok 4 Prezidentské voľby SR 2009 - 1. kolo

Prezidentské voľby 2009 - 2. kolo	
Ivan Gašparovič	55,53
Iveta Radičová	44,47

Tabuľka 2 Prezidentské voľby SR 2009 - 2. kolo

Obrázok 5 Prezidentské voľby SR 2009 - 2. kolo

1.2.3.2 Právomoci prezidenta v ČR a SR

Právomoci prezidenta sú zakotvené v Ústave Českej republiky v článkoch 50, 54 až 65 a v Ústave Slovenskej republiky v článkoch 102 až 107.

Indemnita - Prezident má špeciálny druh imunity, indemnitu. Prezidenta nie je možné zadržať, trestne stíhať. Trestné stíhanie za činy spáchané v dobe výkonu funkcie prezidenta je navždy vylúčené. Vlastizrada je jediný delikt, za ktorý môže byť prezident odsúdený.

Prezidentské veto – dovoľuje prezidentovi vrátiť parlamentom schválený návrh zákona späť do Poslaneckej snemovne (ČR) / Parlamentu (SR) spolu s odôvodnením. Musí tak urobiť do 15 dní. Prehlasovať veto môže nadpolovičná väčšina všetkých poslancov.

Milosť – ideovo vychádza z doby monarchie. umožňuje v individuálnych prípadoch odpúšťať alebo zmierňovať tresty uložené súdom, nariaďovať, aby sa trestné stíhanie nezahajovalo alebo nepokračovalo.

Amnestia – právomoc prezidenta, hromadné odpúšťanie alebo znižovanie trestov. Amnestia nemôže byť zrušená.

Uvedené právomoci nájdeme v Ústave Českej republiky: prezidentské veto v článku 50, milosť v článku 62 g a amnestiu v článku 63 j. a v Ústave Slovenskej republiky v článku 102.

Článek 50

(1) Prezident republiky má právo vrátiť prijatý zákon s výjimkou zákona ústavního, s odůvodněním do patnácti dnů ode dne, kdy mu byl postoupen. (prezidentské veto)

Článek 62

g) odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zhlazuje odsouzení,

Článek 63

j) má právo udělovat amnestii.

Článok 102

l) odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zhládza odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie,

q) môže vrátiť Národnej rade Slovenskej republiky zákon s pripomienkami do 15 dní od doručenia schváleného zákona,

2 Úvaha na jedno/dvoj komorový parlament.

Zmysel komôr parlamentu:

- parlament je najvyšší článok zákonodarnej moci, zostavujú ho všetci občania voľbami. Jeho funkčné pôsobenie volebného obdobia je spravidla 3 – 5 rokov
- dvojkomorový parlament vznikol aby záujmy občanov prenikli čo najlepšie do zákonodarného zboru. Jednu komoru volia priamo voliči – má úplnú zákonodarnú moc, druhá komora slúži na kontrolu prvej a volia ju orgány štátnej moci, alebo voliči. Nemá zákonodarnú moc, má právo zasahovať návrhmi do politického a hlavne legislatívneho vývoja krajiny.
- takto sú rozdelené parlamenty takmer vo všetkých demokratických štátoch : USA (snemovňa reprezentantov + senát), Francúzsko (národné zhromaždenie + senát, Veľká Británia (Horná a Dolná snemovňa – Horná snemovňa nie je volená, ale jej členovia sú dosadzovaní podľa tradícií)
- v parlamente platí názor nadpolovičnej, dvojtretinovej, alebo trojpätinovej väčšiny hlasov poslancov

Na Slovensku oproti prevládajúcim vládnym zoskupeniam v iných štátoch Európy, sveta sa parlament skladá len z jednej komory, tj. jednokomorový systém parlamentu. Prevládajúce názory strán ĽS – HZDS a SMER-u vidia reformu parlamentu po vzoru ostatných štátov. Zástancovia reformy, je veľmi dôležité uvedomiť si, ktoré strany zastávajú myšlienku druhej komory. Sú to v súčasnom politickom období tie najsilnejšie strany v parlamente a s najväčšou ľudovou podporou (SMER, ĽS-HZDS). V nej vidia možný úspech svojich kandidátov v prípadných voľbách do hornej komory (v prípade zmeny na dvojkomorový systém) a tým zvýšený vplyv na legislatívne konanie a hlavne zvýšenie ich vplyvu a politickej moci na Slovensku, ktorú v aktuálnom dianí, v preferenciách voličov a obľúbenosti verejnosti postrádajú, a ktorú by mohli týmto spôsobom prípadne znovu nadobudnúť.

Proti týmto návrhom poslancov sa postavili do popredia zarytí odporcovia momentálnych opozičných politických strán SDKÚ a KDH, ktorí sú zásadne proti vzniku tzv. senátu. Hlavným argumentom odporcov proti vzniku je zvyšovanie verejných financií

Slovenskej republiky, ktoré by vznikom ďalšej komory a tým následným nárastom počtu volených úradníkov, sa i naďalej enormne zvyšovali na úkor daňových poplatníkov, voličov.

Taktiež vypláva na povrchu otázka problematiky prepustenia právomocí a prenos kompetencií, ktorých by sa súčasný páni poslanci (hlavne vláda) museli vzdať v prospech iných. To by bol ďalší zo závažných faktorov, ktoré by mohli pribrzdiť prípadnú politickú reformu. Za krátku úvahu isto stojí, aké ťažké je momentálne Poslaneckej snemovni Českej republiky schváliť dôležitý zákon a keby mal možnosť niekto ďalší pripomienkovať navrhnuté zákony resp. vrátiť schválený zákon späť na prerokovanie do dolnej komory, začaté reformy, ale aj celý legislatívny proces prijímania zákonov, by sa značne skomplikoval, ak nie aj úplne zastavil.

Žiadna zo zúčastnených strán (súčasná koalícia ani opozícia) však oficiálne nepripúšťa otázku, že pozitívna zmena by nemusela nastať práve so vznikom dvojkomorového systému parlamentu, ale mohla by pomôcť len zmena súčasného politického systému v Slovenskej republiky.

Ja si myslím, že pre Slovenskú republiku, krajinu menšieho ekonomického a politického rázu, sú dve komory neefektívne a priklonil by som sa k jednokomorovému politickému systému.

Musím však pripustiť, že zmena volebného systému je vždy náročnou, či už časovo, alebo z hľadiska nárastu finančných nákladov vo verejnej sfére, reformou, ktorá ovplyvňuje ďalšie dianie v krajine. Celková komplexnosť a zložitosť problému navrhovanej zmeny politického systému, ktorý by musel byť podporený minimálne 2/3 väčšinou je v momentálnych podmienkach parlamentu Slovenskej republiky či Poslaneckej snemovne Českej republiky len veľmi ťažko dosiahnuteľná a následne realizovateľná.

Ako príklad pre úspešné riešenie daného problému zmeny by som poukázal na volebný akt, ktorého podstatu by som videl v tom, že pri zmene reformy by sa rozdelil súčasný volebný akt (počet) poslancov, a to následovne: v Slovenskej republike existuje 79 okresov, teda 79 poslancov by sa volilo priamo a nevznikala by tu anonymita kandidátov, lebo každý volebný obvod by si zvolil priamo svojho vybraného jedného kandidáta. Podmienkou by bolo trvalé bydlisko v danom volebnom obvode. Vyzdvihla by sa tým možnosť priamej kontroly občanov nad zvolenými úradníkmi/poslancami. Zvyšok - 71 z terajšieho počtu poslancov 150 by sa volilo ako doposiaľ, teda pomerným volebným systémom na základe percentuálnej úspešnosti so spodnou hranicou vstupu do parlamentu 5 %. Vznikol by tak na Slovensku zmiešaný volebný systém, tak typický

pre väčšinu európskych štátov, ktorý by podľa mňa najlepšie mapoval a odrážal rozloženie politických názorov a síl v štáte.

Poslanecká snemovna Českej republiky by sa podľa mňa mala transformovať obdobne, ako v navrhovanej zmene Parlamentu Slovenskej republiky. Priamo by sa volilo 76 poslancov. Česká republika má 76 okresov, každý okres by si zvolil vybraného poslanca, podmienky a výhody rovnaké ako v návrhu premeny politického systému Slovenskej republiky. Ďalší poslanci (pri súčasnom počte poslancov v PS ČR by to činilo 124 miest) by získali post v pomerných voľbách a pri dodržaní prahovej klauzole 5%. Úloha, funkcie a počet senátorov v Senáte Českej republiky by zostali nezmenené.

Nepopierateľnou výhodou by bolo nezaťažovanie verejných financií, lebo by zostal zachovaný počet poslancov zmenil by sa len systém ich voľby. Nevýhodou a problémom, ktorý tu vystáva, a ktorý nemožno ho obísť je: že zmena súčasného volebného systému na zmiešaný, by mala za následok väčšiu rôznorodosť politických strán v parlamente alebo väčšiu názorovú pluralitu medzi priamo volenými zástupcami, čo by znamenalo objektívne povedané oveľa viac úsilia a námahy pre vytvorenie vládnej väčšiny. No pre výsledný efekt by to znamenalo krok vpred v priblížení politiky občanovi.

Za úvahu stojí spomenúť počet poslancov, či už v Slovenskej republike 150, alebo v Českej republike 200, kde problémom je párne číslo. Podľa mňa by sme sa mohli zamyslieť nad zmenou na počet 149/151 respektíve 199/201. Táto korekcia by zamedzila vzniku „remízy“ pri presadzovaní zákonov, rozdeľovanie politických kresiel po voľbách a pod.

Navrhované zmeny politických modelov koaličných partnerov v Českej republike obsahujú tri dané varianty:

Prvá z navrhovaných možností počíta s tým, že by víťaz mal automaticky nárok na desať mandátov „naviac“. Strany by tak vo výsledku bojovali len o 190 kresiel. Nevýhoda tejto varianty je v tom, že víťaz získa výhodu na úkor malých strán. Druhá metóda sa od prvej príliš nelíši. Na rozdiel od prvej metódy by ale víťaz nezískal bonus pevný, ale pohyblivý. Koľko mandátov by naviac získal víťaz, by záležalo na volebnom výsledku. Tretia varianta je najzložitejšia – posiluje víťaza volieb na úkor strany, ktorá skončila ako druhá.¹²

Na výber sa naskytuje veľa možností riešenia a predchádzania patovej situácie v politickom systéme. Určenie správnej metódy predchádza intenzívne zmonitorovanie situácie danej krajiny a následnou analýzou výber správnej varianty.

---

¹² Dolanský Lukáš, Lidové noviny 2008 – 3 – 20, s. 1,2

Záver:

Myslím, že moja bakalárska práca splnila požiadavky zadania. Pomohla mi zorientovať sa vo volebnom systéme a výsledkoch v rokoch 1993 až 2009 po rozdelení Československej federatívnej republiky.

Po dôkladnom zmonitorovaní, následnej analýze parlamentného systému a prípadných rozporov medzi Slovenskou a Českou republikou v politickom, volebnom a komorovom systéme sa snažím podať návrhy, ktoré sú podľa mňa ekonomicky úspornejšie a zároveň poskytnúť cestu, ktorá by pomohla viesť k zefektívneniu politického systému súčasnosti (zmena volebného systému do parlamentu, zmena počtu volených poslancov, internetové voľby a podobne).

V politickom systéme sa priklánam k jednokomorovému systému, pretože si myslím, že pre republiky menšieho ekonomického, politického a svetového rázu, ako je Slovenská republika, je nevýhodný, komplikovanejší a taktiež finančne nákladovejší dvojkomorový politický systém.

Ďalej by som navrhoval, aby sa zmenil počet volených poslancov do parlamentu na nepárne číslo (SR 149/151 a v ČR na 199/201).

Posledný návrh bol sú elektronické voľby, ktoré by mohli zvýšiť účasť voličov, zrýchliť a spresniť spočítanie a vyhlásenie výsledkov a znížiť celkové náklady, ktoré sú vynakladané pri voľbách.

Dúfam, že moja práca bude prínosom nie len pre mňa samotného, ale taktiež pre ostatných čitateľov, ktorí by sa chceli venovať porovnávaniu prehlbujúcich sa rozdielov medzi Českou a Slovenskou republikou po rozdelení v roku 1993. Usiloval som sa poukázať na rozdiely spôsobené historickým vývojom politickej situácie Českej a Slovenskej republiky.

Pramene a literatura:

Literatura:

1. Ústava České republiky
2. Ústava Slovenskej republiky
3. Prorok, Vladimír, Lisa, Aleš, Úvod do politologie Nakladatelské údaje: Pardubice, Edičné stredisko Univerzita Pardubice, 2003 , ISBN: 80-7194-568-4
4. Cabada, Ladislav, Dvorakova, Vladimíra, Komparace politických systémů III. Nakladatelské údaje: Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, ISBN: 80-245-0066-3
5. Klíma, Michal, Možnosti úpravy či reformy volebného systému ČR Nakladatelské údaje: Praha Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN: 80-7079-095-4
6. Krejčí, Oskar, Kniha o volbách Nakladatelské údaje: Praha : Victoria Publishing, 1994 Údaje fyzického popisu: 353 s. ISBN: 80-85605-88-0
7. Klíma, Michal, Kvalita demokracie v České republice a volební inženýrství Údaje o vydání: Vyd. 1. Nakladatelské údaje: Praha : Radix, 2001, ISBN: 80-86031-29-2
8. Klokočka, Vladimír, Politická reprezentace a volby v demokratických systémech Nakladatelské údaje: Praha : Aleko, 1991, ISBN: 80-85341-11-5
9. Linek, Lukáš, Volby do Poslanecké sněmovny 2002, Údaje o vydání: Vyd. 1. Nakladatelské údaje: Praha : Akademie věd České republiky, ISBN: 80-7330-021-4

10. Internetové zdroje:

www.psp.cz

www.senat.cz

www.hrad.cz

www.volby.cz

www.czso.cz

www.itnews.cz

www.cssd.cz

www.ods.cz

www.kscm.cz

<http://cs.wikipedia.org>

www.lupa.cz

www.ceskenoviny.cz

www.nrsr.sk

www.prezident.sk

www.volby.osobnosti.sk/

www.statistics.sk

www.vlada.gov.sk

www.hzds.sk

www.sdkuonline.sk

www.strana-smer.sk

<http://sk.wikipedia.org>

www.sme.sk

Prílohy: Tabuľky, grafy volebných výsledkov

Volby do Českej národnej rady konané ve dnech 5.6. - 6.6.1992

Politická strana, hnutie	Počet hlasov	%
<i>Koalice ODS a KDS</i>	1 924 483	29,73
<i>Koalice Levý blok – KSČM a SDE</i>	909 490	14,05
<i>Československá sociální demokracie</i>	422 736	6,53
<i>Liberálně sociální unie - SZ, ČSSS a ZS</i>	421 988	6,52
<i>Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová</i>	406 341	6,28
<i>Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa</i>	387 026	5,98
<i>Občanská demokratická aliance</i>	383 705	5,93
<i>Hnutí za samosprávnou demokracii - Společnost pro Moravu a Slezsko</i>	380 088	5,87
<i>Občanské hnutí</i>	297 406	4,59
<i>Hnutí důchodců za životní jistoty</i>	244 319	3,77
<i>Strana československých podnikatelů, živnostníků a rolníků</i>	203 654	3,15
<i>Klub angažovaných nestraníků</i>	174 006	2,69
<i>Nezávislá iniciativa</i>	88 823	1,37
celkem	6 473 250	100 %

Tabuľka 3 Voľby do PS ČR 1992

Zdroj: www.volby.cz

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 31.5. - 1.6.1996

Politická strana, hnutie	Počet hlasov	%
<i>ODS</i>	1 794 560	29.62
<i>ČSSD</i>	1 602 250	26.44
<i>KSČM</i>	626 136	10.33
<i>KDU - ČSL</i>	489 349	8.08
<i>Sdruž.pro rep.-Republ.str.Čsl.</i>	485 072	8.01
<i>ODA</i>	385 369	6.36
<i>Důchodci za životní jistoty</i>	187 455	3.09
<i>Demokratická unie</i>	169 796	2.80
<i>Svobodní demokraté-LSNS</i>	124 165	2.05
<i>Levý blok</i>	85 122	1.40
<i>Nezávislí</i>	30 125	0.50
<i>Českomoravská unie středu</i>	27 490	0.45
<i>Hn.samosp.M.aSl.-Mor.nár.sjed.</i>	25 198	0.42
<i>Mor.nár.str.-Hn.slezskom.sjed.</i>	16 580	0.27
<i>Strana demokratické levice</i>	7 740	0.13
<i>Česká pravice</i>	2 808	0.05
celkem	6 059 215	100 %

Tabuľka 4 Voľby do PS ČR 1996

Zdroj: www.volby.cz

**Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
konané ve dnech 19. - 20.6.1998**

Politická strana, hnutí	Počet hlasov	%
Česká str.sociálně demokrat.	1 928 660	32.31
Občanská demokratická strana	1 656 011	27.74
Komunistická str.Čech a Moravy	658 550	11.03
Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	537 013	9.00
Unie svobody	513 596	8.60
Sdruž.pro rep.-Republ.str.Čsl.	232 965	3.90
Důchodci za životní jistoty	182 900	3.06
Demokratická unie	86 431	1.45
Strana zelených	67 143	1.12
Nezávislí	51 981	0.87
Moravská demokratická strana	22 282	0.37
Česká strana národně sociální	17 185	0.29
Občanská koalice-Politic.klub	14 788	0.25
Celostátní aktiv občanů	0	0.00
Sdružení důchodců ČR	0	0.00
Pravý blok	0	0.00
Občanská demokratická aliance	0	0.00
celkem	5 969 505	100 %

Tabulka 5 Volby do PS ČR 1998

Zdroj: www.volby.cz

**Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
konané ve dnech 14. - 15.6.2002**

Politická strana, hnutí	Počet hlasov	%
Česká str.sociálně demokrat.	1 440 279	30.20
Občanská demokratická strana	1 166 975	24.47
Komunistická str.Čech a Moravy	882 653	18.51
Koalice KDU-ČSL, US-DEU	680 671	14.27
Sdružení nezávislých	132 699	2.78
Strana zelených	112 929	2.36
Republikáni Miroslava Sládka	46 325	0.97
Str.venkova-spoj.občan.síly	41 404	0.86
Strana za životní jistoty	67 143	1.12
Česká strana národně sociální	38 655	0.81
Naděje	29 955	0.62
Pravý Blok	28 163	0.59
Občanská demokratická aliance	24 278	0.50
Volba pro budoucnost	16 730	0.35
Cesta změny	13 169	0.27
Moravská demokratická strana	12 957	0.27
Strana zdravého rozumu	10 849	0.22
Romská občanská iniciativa ČR	523	0.01
celkem	4 789 145	100 %

Tabulka 6 Volby do PS ČR 2002

Zdroj: www.volby.cz

**Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
konané ve dnech 2. - 3.6.2006**

Politická strana, hnutí	Počet hlasov	%
Občanská demokratická strana	1 892 475	35,38
Česká strana sociálně demokratická	1 728 827	32,32
Komunistická strana Čech a Moravy	685 328	12,81
Křesťanská a dem. unie - Čsl. str. lidová	386 706	7,22
Strana zelených	336 487	6,29
SNK Evropští demokraté	111 724	2,08
Nezávislí demokraté (předseda V. Železný)	36 708	0,68
NEZÁVISLÍ	33 030	0,61
Strana zdravého rozumu	24 828	0,46
Pravý blok	20 382	0,38
Unie svobody - Demokratická unie	16 457	0,30
Právo a Spravedlnost	12 756	0,23
Moravané	12 552	0,23
Strana Rovnost Šancí	10 879	0,20
Národní strana	9 341	0,17
Koalice pro Českou republiku	8 140	0,15
Koruna Česká (monarchistická strana)	7 293	0,13
Balbínova poetická strana	6 897	0,12
celkem	5 348 976	100 %

Tabulka 7 Volby do PS ČR 2006

Zdroj: www.volby.cz

Volby do Senátu Parlamentu České republiky 2006

Přehľad volebných výsledkov po (doplňovacích voľbách 2007)				1. kolo	2. kolo	Celkom
	Prepadnuté mandáty	Kandidáti	Zvolení	Postupujúci	Zvolení	mandáty
ODS	10	27	0	26	14	41
ČSSD	1	27	0	11	6	13
KDU - ČSL			0	6	4	11
SOS		1	0	1	1	1
KSČM			0		1	3
Nezávislí starotové			0		1	1
SZ			0	1	0	1
Celkom	27	204	0	54	27	81

Tabulka 8 Volby do Senátu ČR 2006

Zdroj: www.volby.cz

Voľby Slovenskej národnej rady konajúce sa v dňoch 5. a 6. júna 1992

Politická strana	Percentuálny zisk	Počet mandátov v parlamente zo 150
Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS)	37,26%	74
Strana demokratickej ľavice (SDL)	14,70%	29
Kresťanskodemokratické hnutie (KDH)	8,89%	18
Slovenská národná strana (SNS)	7,93%	15
Maďarské kresťanskodemokratické hnutie, Együttélés-Spolužitie-Wspólnota-Soužití (MKM-EGY)	7,42%	14
Občianska demokratická únia (ODÚ)	4,04%	0
Sociálnodemokratická strana na Slovensku (SDSS)	4,00%	0
Demokratická strana - Občianska demokratická strana (DS-ODS)	3,31%	0
Slovenské kresťansko-demokratické hnutie (SKDH)	3,05%	0
Magyar Polgári Párt - Maďarská občianska strana (MPP-MOS)	2,29%	0
Strana zelených na Slovensku (SZS)	2,14%	0
Strana zelených (SZ)	1,08%	0
Ostatné nedosiahli 1%		0

Tabuľka 9 Voľby do Parlamentu SR 1992

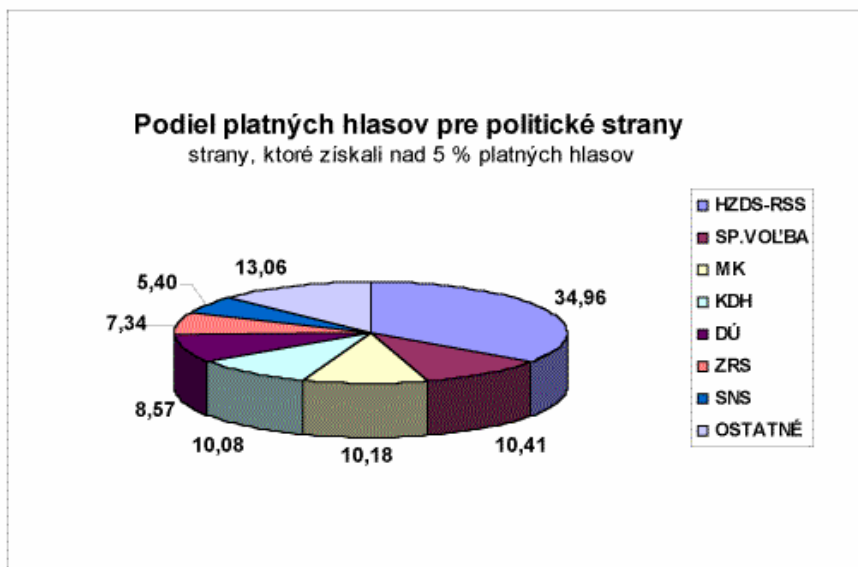
Zdroj: www.statistics.sk

Voľby do parlamentu Slovenskej republiky konajúce sa v dňoch 31. septembra a 1. októbra 1994

Politická strana	Percentuálny zisk	Počet mandátov v parlamente zo 150
Hnutie za demokratické Slovensko-Roľnícka strana Slovenska (HZDS-RSS)	34,96%	61
Spoločná voľba (SV), koalíčné strany: Strana demokratickej ľavice, Sociálnodemokratická strana Slovenska, Strana zelených na Slovensku, Hnutie poľnohospodárov Slovenskej republiky	10,41%	18
Maďarská koalícia - Magyar Koalíció (MK), členské strany: Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom – Maďarské kresťanskodemokratické hnutie, Együttélés Szoluzítie, Magyar Polgári Párt - Maďarská občianska strana	10,18%	17
Kresťanskodemokratické hnutie - (KDH)	10,08%	17
Demokratická únia Slovenska (DÚ)	8,57%	15
Združenie robotníkov Slovenska (ZRS)	7,34%	13
Slovenská národná strana (SNS)	5,40%	9
Ostatné	13,06%	0

Tabuľka 10 Voľby do Parlamentu SR 1994

Zdroj: www.statistics.sk

Obrázok 6 Voľby do Parlamentu SR 1994

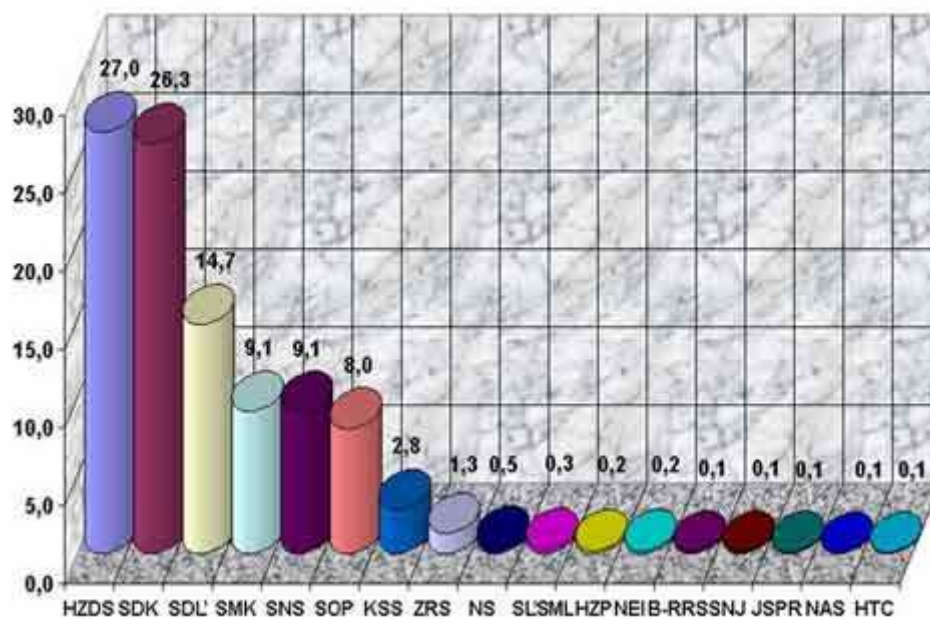
Voľby do parlamentu Slovenskej republiky konajúce sa v dňoch 25. a 26. septembra 1998

Politická strana	Percentuálny zisk	Počet mandátov v parlamente zo 150
Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS)	27,00%	43
Slovenská demokratická koalícia (SDK)	26,33%	42
Strana demokratickej ľavice (SDL)	14,66%	23
Strana maďarskej koalície - Magyar Koalíció Pártja (SMK)	9,12%	15
Slovenská národná strana (SNS)	9,07%	14
Strana občianskeho porozumenia (SOP)	8,01%	13

Tabuľka 11 Voľby do Parlamentu SR 1998

Zdroj: www.statistics.sk

Volebné výsledky politických strán v SR vo voľbách do NR SR v roku 1998
Odbor mediálneho výskumu SRo

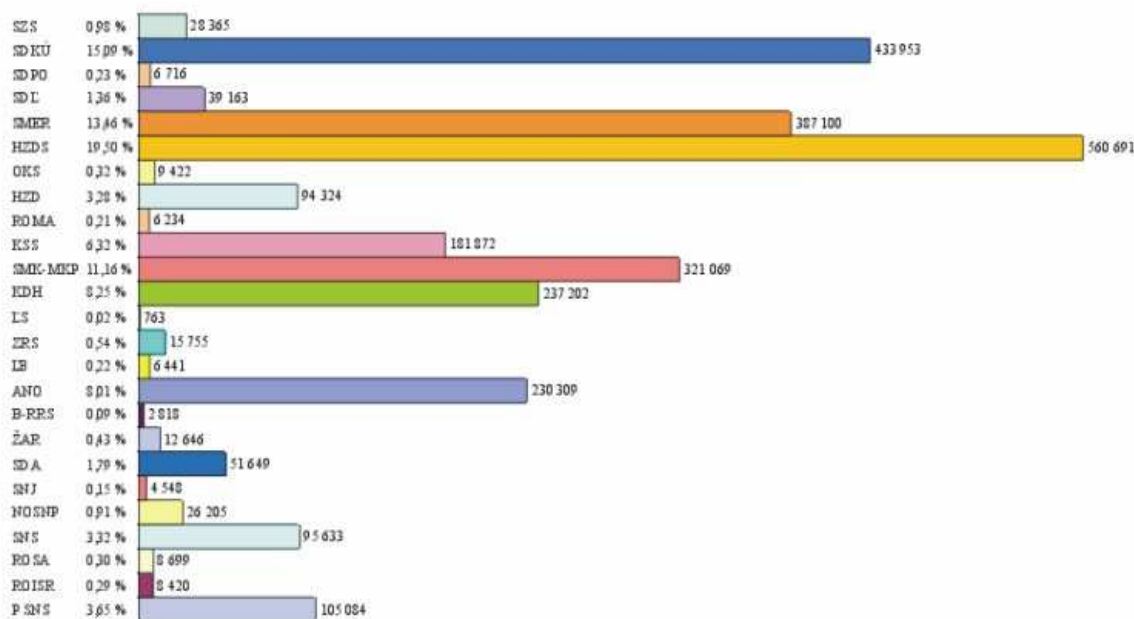
Obrázok 7 Voľby do Parlamentu SR 1998

**Voľby do parlamentu Slovenskej republiky konajúce
sa v dňoch 20. a 21. septembra 2002**

Politická strana	Percentuálny zisk	Počet mandátov v parlamente zo 150
Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS)	19,50 %	36
Slovenská demokratická a kresťanská únia (SKDÚ)	15,09%	28
SMER	13,46%	25
Strana maďarskej koalície - Magyar Koalíció Pártja (SMK)	11,16%	20
Kresťanskodemokratické hnutie (KDH)	8,25%	15
Aliancia nového občana (ANO)	8,01%	15
Komunistická strana Slovenska (KSS)	6,32%	11

Tabuľka 12 Voľby do Parlamentu SR 2002

Zdroj: www.statistics.sk

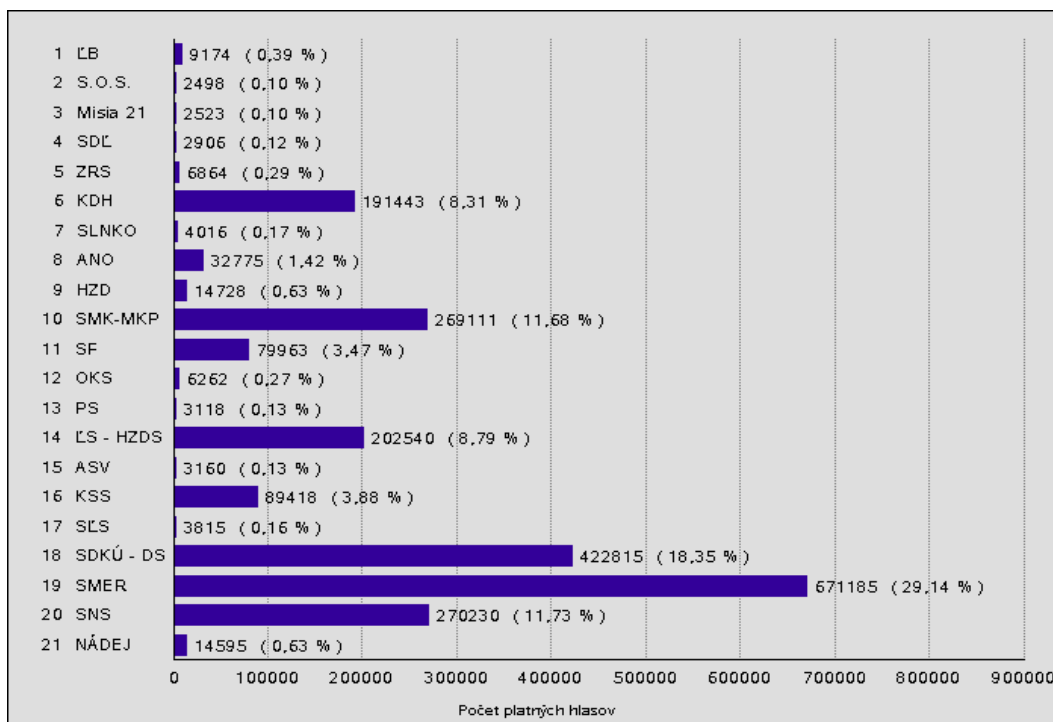
Obrázok 8 Voľby do Parlamentu SR 2002

Voľby do parlamentu Slovenskej republiky konajúce sa v dňoch 17. júna 2006

Politická strana	Percentuálny zisk	Počet mandátov v parlamente zo 150
SMER - sociálna demokracia	29,14%,	50
Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana	18,35%,	31
Slovenská národná strana	11,73%,	20
Strana maďarskej koalície	11,68%,	20
Ľudová strana - Hnutie za demokratické Slovensko	8,79%,	15
Kresťanskodemokratické hnutie	8,31%,	14

Tabuľka 13 Voľby do Parlamentu SR 2006

Zdroj: www.statistics.sk

Obrázok 9 Voľby do Parlamentu SR 2006

Účast oprávněných voličů na volbách v letech 1998 – 2006

Rok	Česká republika	Slovenská republika
1998	74,03	84,00
2002	58,00	70,00
2006	64,47	54,60

Tabuľka 14 Účast' oprávněných voličů na volbách v letech 1998 - 2006

Zdroj: www.statistics.sk

Vývoj výsledků vybraných politických stran a hnutí v ČR a SR

Česká republika			
Rok	ČSSD	ODS	KSČM
1994	26,44	29,62	10,33
1998	32,31	27,74	11,03
2002	30,20	24,47	18,51
2006	32,32	35,38	12,81

Tabuľka 15 Vývoj výsledků politických stran v ČR

Zdroj: www.statistics.sk

Slovenská republika			
Rok	HZDS	SDKÚ	SMER
1994	34,96	0,00	0,00
1998	27,00	26,33	0,00
2002	19,50	15,09	13,46
2006	8,79	18,35	29,14

Tabuľka 16 Vývoj výsledků politických stran v SR

Zdroj: www.statistics.sk